

kod istovara iz vagona nije prebrojavala, već da je on, čim je nakon istovara cijelog vagona ustanovio manjak, smjesta tražio nadležnog radnika tuženoga, ali da ga nije bilo. Tuženi je, naprotiv, tvrdio da njegov potražna služba radi permanentno, i da stoga navod svjedoka ne odgovara stanju stvari. Prvostepeni sud nije u tom pogledu iscrpno utvrdio činjenično stanje, iako se radi o okolnosti koja može imati odlučan utjecaj na ovaj sprc (čl.46, par. C/2).

Ukoliko bi prvostepeni sud na osnovi ocjene izvedenih dokaza i novih, koje će biti potrebno provesti u tom pravcu, našao da predstavnik primaoca iz objektivnih razloga nije bio u stanju pronaći predstavnika tuženoga i utvrditi manjak, te da se pozivom na gornju odredbu pravo tužitelja nije ugasilo, bit će potrebno da se utvrdi da li je tuženi eventualno na drugi način svojim propustom prilikom istovara robe iz vagona i utovara u kamion prouzročio navedeni manjak (čl.46, par. 2/a).

Kako iz razloga prvostepene presude nije vidljivo da je prvostepeni sud sve ove relevantne okolnosti ispitao i ocijenio, ne može se pravilnost pobijane presude ispitati sa sigurnošću. Valjalo je stoga pobijanu presudu ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno sudjenje i donošenje nove odluke.

L.H-M.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III Pž 492/78-2
od 2.VI 1978.

Vijeće: Jaroslav Chour, mr Veljko Vujović, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost za manjak tereta - Ulaganje protesta - Ako primalac pravovremeno ne uloži protest ne gubi pravo na tužbeni zahtjev, ali mora dokazati činjenice štete na koje se poziva - Ne gubi pravo na tužbu iako je protest podnesen nakon 4 i pol mjeseca od dana preuzimanja tereta - Činjenicu manjka utvrđuje sud na temelju dokaznog materijala po svom slobodnom uvjerenju

Tuženi je osiguravajući zavod koji je svom osiguravatelju nadoknadio štetu manjka tereta kojega je prevezio tuženi brodar.

Nije sporno da je tužitelj, primaocu robe po teretnici, isplatio osigurninu zbog štete nastale na robi tijekom prijevoza morem, te subrogacijom stupio u sva prava osiguranika - primaoca prema brodaru do visine isplaćene svote.

Nije sporno da je od transportirane količine od 20 bala tereta oštećeno 11 bala i da tužitelj traži po 3.500.- din za svaku oštećenu balu, tj. koliko iznosi ograničenje po jedinici tereta (tj. ukupno din 38.500.- spp, za 11 oštećenih bala).

Nadalje nije sporno da primalac robe po teretnici nije stavio nikakve prigovore niti podnio protest brodaru, već je tek u skladištu krajnjeg korisnika prijevoza izvršen pregled, nakon oko četiri i pol mjeseca poslije iskrcaja robe s broda, i tom je prilikom ustanovljeno da je od 20 prevezenih bala po teretnici broj 35 od 2. kolovoza 1975. godine 11 bala poluštavljene kozje kože trulo i uništeno.

Sporno je da li je do štete na robi došlo pod utjecajem slane morske vode tijekom prijevoza tereta brodom tuženoga, i, zavisno od odgovora na to pitanje, da li je tuženi brodar dužan platiti tužitelju nastalu štetu.

Prvostepeni sud je nakon izvedenih dokaza i provedene glavne rasprave donio presudu kojom je u cijelosti obvezao brodara da plati tužitelju svu utuženu štetu. Ovo iz razloga što je iz nalaza i mišljenja sudskog vještaka od 18.X 1977. godine ustanovljeno da se u postupku prerade kože uopće ne upotrebljava sol (odnosno ako se eventualno i upotrijebi to je u vrlo maloj količini, tako da se ta mala količina tijekom daljnjeg procesa prerade izgubi u tolikoj mjeri da se prisutnost soli više ni golim okom ni analitički ne može ustanoviti). U konkretnom slučaju prilikom pregleda predmetnih bala kože doista je ustanovljena i izvjesna količina soli u njima, što upućuje na zaključak da je sol prodrla u kožu nakon što je bila već obradjena i ambalažirana u bale. Kako pak dobro poluštavljena i ambalažirana koža nije osjetljiva na vlagu iz zraka, jer samo pod utjecajem vlage iz zraka ne može doći do truljenja kože, po mišljenju vještaka došlo je do truljenja kože isključivo direktnim utjecajem slane vode, odnosno mora na bale kože i to u balama bez zraka.

Po mišljenju prvostepenog suda po naravi same stvari do štete na teretu došlo je baš tijekom prijevoza robe morem brodom tuženoga, a okolnost što je prijevoz

vršen od strane dvaju brodara direktnim prijevozom i direktnom teretnicom br.71 s obzirom da je izdana čista teretnica pravno je neodlučno za odgovornost tuženog broдача za nastalu štetu, jer svi brođari koji su učestvovali u direktnom prijevozu solidarno odgovaraju primaocu tereta za štetu nastalu tijekom cijelog transporta robe od luke ukrcaja do luke iskrcaja. Dakle oslanjajući se na nalaz i mišljenje sudskog vještaka prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev. Ujedno je obvezao tuženoga da naknadi tužitelju trošak spora u iznosu od din 11.562,50.

Tuženi brođar je podnio žalbu protiv prvostepene presude zbog pogrešno i nepotpuno utvrđjenog činjeničnog stanja, zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog odluke o trošku, te predlaže da se pobijana presuda preinači ili podredno da se ukine. U žalbi ističe: da primalac uopće nije podnio protest, da je pregled izvršen 15.III 1976, tj. 4 i pol mjeseca poslije predaje tereta u lučko skladište; da je nalaz vještaka neuvjerljiv i nelogičan, da nije pružio dokaz za tvrdnju da je laboratorijskom analizom utvrdio prisutnost soli u kožama, a truljenje kože u balama moglo je nastati i u skladištima; vještak konačno nije osobno pregledao oštećene kože.

Najzad, prema ocjeni tuženog brođara prvostepena je presuda iz izvedenih dokaza neosnovano zaključila da je uzrok štete nastao na brodu i da je tuženi kao brođar odgovoran tužitelju za štetu. Žalitelj inače ne osporava da je teret doista bio oštećen, ali tvrdi da je teret oštećen poslije predaje primaocu.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Drugostepeni sud je potvrdio prvostepenu presudu iz slijedećih razloga:

Pobijana presuda donesena je pravilnom primjenom odredaba procesnog i materijalnog prava. Prvostepeni sud navodi iscrpne i logične razloge zašto smatra utvrđjenom činjenicu da je morska voda prourla u teret s balama ambalažirane poluštavljene kozje kože i to za vrijeme trajanja prijevoza robe morem. Te razloge, u biti, prihvaća i drugostepeni sud, pa dosljedno tome smatra da je tuženi brođar doista odgovoran tužitelju za nastalu štetu zbog truljenja mokre kože u zatvorenoj ambalaži bez dovoljno zraka. Prvostepeni sud pravilno zaključuje da tuženi brođar koji je izdao čistu teretnicu, odgovara tužitelju za nastalu štetu, iako nije bio podnesen protest primaoca brođaru (ni odmah, ni nakon 3 dana za skrivene nedostatke što bi bilo u skladu

s odredbom čl.71. bivšeg Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova "Sl.list FNRJ", br.25/59 i "Sl. list SFRJ", br.20/69). Naime, zbog propusta podnošenja protesta brodaru mijenja se samo teret dokazivanja nastale štete zbog manjka tereta. Međutim, sadašnji tužitelj, kao pravni sljednik primaoca tereta po čistoj direktnoj teretnici, je ipak dokazao, i to na pouzdan način, da je šteta prouzročena tijekom transporta robe morem, prodorom morske vode u bale, pa zato tuženi brodar za istu odgovara. Visina pak zaračunate štete u računskom pogledu nije sporna. Kraj svih iznesenih razloga valjalo je žalbu tuženog brodara u pogledu merituma stvari odbiti i potvrditi pobijanu presudu u tom pogledu.

V.V.

Bilješka.- Premda nije od važnosti za rješenje ovog spora, ukazujemo na stajalište prvostepenog suda prema kojemu svi brodari koji su učestvovali u direktnom prijevozu odgovaraju solidarno primaocu tereta bez obzira na kojem sektoru puta je šteta nastala. Ovo je stajalište netočno. Prema našem pozitivnom pravu primaocu odgovaraju: brodar koji je zaključio ugovor o prijevozu; brodar koji je krmatelju izdao teretnicu; brodar na čijem dijelu puta je šteta nastala, te brodar koji je predao teret primaocu.

B.J.

IZABRANI SUD

Odluka od 8.V 1978.

Vijeće: prof.dr Branko Jakaša, predsjednik, prof.dr Velimir Filipović i dr Hrvoje Kačić, članovi

Sudar brodova na popravku - Za štetu prouzročenu sudarom brodova na popravku solidarno odgovaraju brodar broda u sudaru i brodopopravljач - Temelji odgovornosti brodopopravljачa osniva se na ugovoru o popravku broda, a brodova u sudaru na vanugovornom odnosu na temelju krivnje - Brodopopravljач na temelju ugovora o popravku broda preuzima dvije glavne obveze: izvršenje popravka i očuvanje broda dok se nalazi u njegovoj luci - Zastara za brod u sudaru prosudjuje se prema institutu sudara brodova, a za brodopopravljачa na temelju ugovora o popravku broda - Brodopopravljач ne odgovara za štetu na brodu koja je